

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความ แก่กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์สถิติ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม

ตอนที่ 2 คะแนนทักษะการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรมของนักเรียนโรงเรียน วัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียน วัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียน เรียงความแก่กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียน เรียงความแก่กระทู้ธรรม

การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของคะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม ผู้วิจัยใช้สถิติ t-test แบบกลุ่มที่ไม่เป็นอิสระแก่กัน (t-dependent) แสดงการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 การเปรียบเทียบคะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม

คะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียน	จำนวนข้อ	จำนวน นักเรียน	\bar{X}	S.D.	t
ก่อนการทดลอง	50	30	54.17	15.836	-16.930**
หลังการทดลอง	50	30	79.43	9.145	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4.1 คะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน โดยรวมพบว่ ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 54.17 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 15.836 และหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 79.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.145 แสดงให้เห็นว่าหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมสูงขึ้น เมื่อทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test (t-dependent) พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตอนที่ 2 คะแนนทักษะการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

เมื่อนักเรียนได้เรียนผ่านชุดพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยเน้นหลักเบญจศีล-เบญจธรรม และวิธีการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน ขึ้นตอนต่อไป คือ การวัดทักษะการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ซึ่งมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1. แต่งได้ครบตามกำหนด (ตั้งแต่ 2 หน้ากระดาษขึ้นไป) ให้ 10 คะแนน
2. อ่างสุภาพเชื่อมได้ตามกฎ (1 สุภาพ) ให้ 15 คะแนน
3. เชื่อมความกระทู้ได้ดี ให้ 15 คะแนน
4. อธิบายความสมกับกระทู้ที่ตั้งไว้ ให้ 15 คะแนน
5. ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย ให้ 15 คะแนน
6. ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกต้องตามหลักภาษา ให้ 10 คะแนน
7. สะอาดไม่เปรอะเปื้อนฯ ให้ 20 คะแนน

ผู้วิจัยนำเรียงความแก้กระทู้ทำของนักเรียนมาทำการตรวจสอบและให้คะแนนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว แสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 คะแนนทักษะการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

คนที่	คะแนน							รวม
	แต่งได้ครบตามกำหนด	อ่างสุภาพเชื่อมได้ตามกฎ	เชื่อมความกระทู้ได้ดี	อธิบายความสมกับกระทู้ที่ตั้งไว้	ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย	ใช้ตัวสะกดการันต์ถูกต้องตามหลักภาษา	สะอาดไม่เปรอะเปื้อนฯ	
1	10	15	15	15	15	10	20	100
2	10	10	10	10	10	5	10	65
3	10	15	15	15	10	10	15	90
4	10	15	15	15	15	10	15	95
5	10	10	10	10	10	5	15	70
6	10	15	15	10	15	10	15	90
7	10	15	10	10	15	10	20	90

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

คนที่	คะแนน							รวม
	แต่งได้ครบตามกำหนด	อ้างสุภาษิตเชื่อมได้ตามกฎ	เชื่อมความกระทู้ได้ดี	อธิบายความสมกับกระทู้ที่ตั้งไว้	ใช้สำนวนสุภาพเรียบร้อย	ใช้ตัวละครดการันต์ถูกต้องตามหลักภาษา	สะอาดไม่เปื้อนอะไรมาก	
8	10	15	15	10	10	10	15	85
9	10	10	10	10	10	10	10	70
10	10	15	15	10	10	10	15	85
11	10	10	10	10	5	5	10	60
12	10	10	10	10	10	5	10	65
13	10	15	10	10	10	10	15	80
14	10	15	15	15	10	10	15	90
15	10	10	10	10	5	5	5	55
16	10	15	15	10	10	10	10	80
17	10	15	15	10	10	10	15	85
18	10	15	10	10	10	10	15	80
19	10	15	15	15	10	10	15	90
20	10	10	10	10	10	10	15	75
21	10	15	15	10	10	5	10	75
22	10	15	15	15	15	10	20	100
23	10	10	10	5	5	5	10	55
24	10	10	10	5	5	5	5	50
25	10	10	10	5	5	5	5	50
26	10	10	10	10	5	10	10	65
27	10	10	10	5	5	5	5	50
28	10	10	10	10	10	5	10	65
29	10	10	10	10	10	10	10	70
30	10	10	10	10	10	10	15	75
Σx	300	375	360	310	290	245	375	2,255
\bar{X}	10.00	12.50	12.00	10.33	9.67	8.17	12.50	75.17

จากตารางที่ 4.2 คะแนนทักษะการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักเรียนทั้งหมด 30 คน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 75.17 อยู่ในระดับดีมาก แสดงให้เห็นว่าหลังจากนักเรียนได้ศึกษาชุดพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม โดยเน้นหลักเบญจศีล-เบญจธรรม ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้มีคะแนนทักษะในการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมอยู่ในระดับดีมาก

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคะแนนการพัฒนาคูณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความ แก่กระทู้ธรรม

ก่อนที่นักเรียนจะเรียนชุดพัฒนาคูณธรรมจริยธรรม โดยเน้นหลักเบญจศีล-เบญจธรรม และวิธีการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคูณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม ให้นักเรียนได้ทำเพื่อทดสอบพฤติกรรม การพัฒนาคูณธรรม จริยธรรมของนักเรียน และหลังจากเรียนด้วยชุดพัฒนาคูณธรรมจริยธรรม และวิธีการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาคูณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม ให้นักเรียนได้ทำอีกครั้ง เพื่อนำคะแนนพฤติกรรมการพัฒนาคูณธรรม จริยธรรม ก่อนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวมและรายด้าน เพื่อให้ทราบถึงการพัฒนาคูณธรรม จริยธรรมของนักเรียน แสดงรายละเอียดไว้ดังตารางที่ 4.3-4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการพัฒนาคูณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม โดยรวมและรายด้าน

การพัฒนาคูณธรรม จริยธรรม	ก่อนเรียน				หลังเรียน			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. ความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1	3.24	0.23	ปานกลาง	5	3.93	0.18	มาก	5
2. สัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2	3.47	0.30	มาก	2	4.30	0.32	มากที่สุด	2
3. ความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3	3.35	0.26	ปานกลาง	4	3.99	0.18	มาก	4
4. ความมีสัจย์ คู่กับศีลข้อที่ 4	3.40	0.29	ปานกลาง	3	4.24	0.22	มากที่สุด	3
5. ความมีสติรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5	3.54	0.41	มาก	1	4.34	0.35	มากที่สุด	1
รวม	3.40	0.26	ปานกลาง		4.16	0.20	มาก	

จากตารางที่ 4.3 การพัฒนาคูณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี โดยรวมพบว่าก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ 7 ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคูณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.26) และหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนา คูณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.20) แสดงให้เห็นว่าหลังเรียนด้วย กระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนา คูณธรรม จริยธรรม สูงขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคูณธรรม จริยธรรม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความมีสติรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5

($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.41) รองลงมา ด้านสัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2 ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.30) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านความมีศีลย์ คู่กับศีลข้อที่ 4 ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.29) ความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3 ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.26) และความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1 ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.23) ตามลำดับ

หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านความมีศีลรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5 ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.35) รองลงมา ด้านสัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2 ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.32) และด้านความมีศีลย์ คู่กับศีลข้อที่ 4 ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.22) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3 ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.18) และความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1 ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.18) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ด้านความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1

ด้านความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1	ก่อนเรียน				หลังเรียน			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. นักเรียนให้เกียรติเพื่อนที่ทำผิดเสมอ	3.17	0.37	ปานกลาง	5	3.97	0.32	มาก	4
2. นักเรียนให้อาหารสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของหรือบาดเจ็บ	3.07	0.25	ปานกลาง	6	3.93	0.25	มาก	6
3. นักเรียนบริจาคสิ่งของช่วยคนที่ด้อยกว่าเสมอ	2.87	0.34	ปานกลาง	8	3.30	0.46	ปานกลาง	8
4. นักเรียนช่วยงานผู้อื่นเสมอ	3.27	0.45	ปานกลาง	4	3.97	0.32	มาก	4
5. นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือเสมอ	3.43	0.50	มาก	3	4.10	0.30	มาก	3
6. นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยจิตอาสาโดยไม่หวังผลตอบแทน	3.67	0.47	มาก	1	4.27	0.45	มากที่สุด	1
7. นักเรียนไปทำบุญใส่บาตรที่วัดเป็นประจำ	2.97	0.32	ปานกลาง	7	3.77	0.43	มาก	7
8. เมื่อนักเรียนว่างจากการเรียนช่วยงานผู้ปกครองที่บ้านเสมอ	3.53	0.50	มาก	2	4.20	0.40	มาก	2
รวม	3.24	0.23	ปานกลาง		3.93	0.18	มาก	

จากตารางที่ 4.4 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ด้านความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1 พบว่า ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.24$, S.D. = 0.23) และหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.18) แสดงให้เห็นว่า

หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1 สูงขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยจิตอาสาโดยไม่หวังผลตอบแทน ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.47) รองลงมา เมื่อนักเรียนว่างจากการเรียนช่วยงานผู้ปกครองที่บ้านเสมอ ($\bar{X} = 3.53$, S.D. = 0.50) และนักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือเสมอ ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนช่วยงานผู้อื่นเสมอ ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.45) รองลงมา นักเรียนให้อภัยเพื่อนที่ทำผิดเสมอ ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.37) นักเรียนให้อาหารสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของหรือบาดเจ็บ ($\bar{X} = 3.07$, S.D. = 0.25) นักเรียนไปทำบุญใส่บาตรที่วัดเป็นประจำ ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = 0.32) และนักเรียนบริจาคสิ่งของช่วยคนที่ด้อยกว่าเสมอ ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = 0.34) ตามลำดับ

หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความเมตตา-กรุณา คู่กับศีลข้อที่ 1 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนช่วยเหลือผู้อื่นด้วยจิตอาสาโดยไม่หวังผลตอบแทน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.45) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เมื่อนักเรียนว่างจากการเรียนช่วยงานผู้ปกครองที่บ้านเสมอ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.40) รองลงมา นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน ๆ ที่ต้องการความช่วยเหลือเสมอ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.30) นักเรียนให้อภัยเพื่อนที่ทำผิดเสมอ และนักเรียนช่วยงานผู้อื่นเสมอ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.32) นักเรียนให้อาหารสัตว์ที่ไม่มีเจ้าของหรือบาดเจ็บ ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.25) นักเรียนไปทำบุญใส่บาตรที่วัดเป็นประจำ ($\bar{X} = 3.77$, S.D. = 0.43) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนบริจาคสิ่งของช่วยคนที่ด้อยกว่าเสมอ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วย กระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ด้านสัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2

ด้านสัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2	ก่อนเรียน				หลังเรียน			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. นักเรียนละเว้นจากการถือเอาของ ผู้อื่นมาเป็นของตน	3.10	0.48	ปานกลาง	8	4.13	0.34	มาก	7
2. นักเรียนมีเงินออมจากผู้ปกครอง ให้เสมอ	3.30	0.65	ปานกลาง	6	4.40	0.49	มากที่สุด	4
3. นักเรียนไม่หยิบของใช้ของเพื่อน ก่อนได้รับอนุญาต	3.13	0.43	ปานกลาง	7	4.07	0.25	ปานกลาง	8
4. นักเรียนไม่ชักชวนเพื่อไปขโมย สิ่งของผู้อื่น	3.40	0.62	ปานกลาง	5	4.20	0.40	มาก	5
5. นักเรียนตั้งใจเรียนเพื่ออนาคต ในภายหน้า	3.57	0.72	มาก	3	4.47	0.57	มากที่สุด	3
6. นักเรียนต้องการมีอนาคตที่ดี มีอาชีพสุจริต	3.90	0.40	มาก	2	4.43	0.50	มากที่สุด	2
7. นักเรียนไม่ทำลายสิ่งของและ ทรัพย์สินของผู้อื่น	3.50	0.63	มาก	4	4.17	0.37	มาก	6
8. ภูมิใจพ่อแม่ที่มีอาชีพสุจริตถึงแม้ว่า จะได้เงินตอบแทนไม่มาก	3.93	0.45	มาก	1	4.53	0.50	มากที่สุด	1
รวม	3.47	0.45	มาก		4.30	0.32	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.5 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ด้านสัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2 พบว่า ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.45) และหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.32) แสดงให้เห็นว่าหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านสัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2 สูงขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านสัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ภูมิใจพ่อแม่ที่มีอาชีพสุจริตถึงแม้ว่าจะได้เงินตอบแทนไม่มาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.45) รองลงมา นักเรียนต้องการมีอนาคตที่ดี มีอาชีพสุจริต ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.40) นักเรียนตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตในภายหน้า ($\bar{X} = 3.57$, S.D. = 0.72) และนักเรียนไม่ทำลายสิ่งของและทรัพย์สินของผู้อื่น ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.63) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนไม่ชักชวนเพื่อไปขโมยสิ่งของผู้อื่น ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.62) รองลงมา นักเรียนมีเงินออมจากผู้ปกครอง ให้เสมอ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.65) นักเรียนไม่หยิบของใช้

ของเพื่อนก่อนได้รับอนุญาต ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.43) และนักเรียนละเว้นจาก การถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน ($\bar{X} = 3.10$, S.D. = 0.48) ตามลำดับ

หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านสัมมาอาชีวะ คู่กับศีลข้อที่ 2 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ภูมิใจพ่อแม่ที่มีอาชีพสุจริตถึงแม้ว่าจะได้เงินตอบแทนไม่มาก ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.50) รองลงมา นักเรียนต้องการมีอนาคตที่ดี มีอาชีพสุจริต ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50) นักเรียนตั้งใจเรียนเพื่ออนาคตในภายหน้า ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.57) และนักเรียนมีเงินออมจากผู้ปกครองให้เสมอ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนไม่ชักชวนเพื่อไปขโมยสิ่งของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.40) รองลงมา นักเรียนไม่ทำลายสิ่งของและทรัพย์สินของผู้อื่น ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.37) นักเรียนละเว้นจากการถือเอาของผู้อื่นมาเป็นของตน ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.34) และนักเรียนไม่หยิบของใช้ของเพื่อนก่อนได้รับอนุญาต ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ด้านความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3

ด้านความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3	ก่อนเรียน				หลังเรียน			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. นักเรียนไม่ดูสื่ออนาจาร	3.47	0.50	มาก	3	4.13	0.34	มาก	3
2. นักเรียนแต่งกายถูกต้องตามระเบียบ	3.67	0.47	มาก	2	4.23	0.43	มากที่สุด	2
3. นักเรียนเล่นกับเพื่อนอย่างสุภาพ	3.27	0.45	ปานกลาง	5	4.03	0.18	มาก	5
4. นักเรียนไม่พูดจาส่อไปในทางลามกอนาจาร	2.93	0.25	ปานกลาง	8	3.67	0.47	มาก	7
5. นักเรียนไม่ดูสิ่งพิมพ์หรือนิตยสารที่ไม่เหมาะสม	3.33	0.47	ปานกลาง	4	4.10	0.30	มาก	4
6. นักเรียนคิดว่าการมีคูครองเดียวเป็นสิ่งที่ดี	3.17	0.37	ปานกลาง	6	4.00	0.00	มาก	6
7. นักเรียนไม่ชอบดูละครที่มีเนื้อเรื่องไม่สุภาพ	3.13	0.50	ปานกลาง	7	3.50	0.50	มาก	8
8. นักเรียนเห็นว่าครอบครัวที่สมบูรณ์ทำให้ลูกมีความสุข	3.83	0.37	มาก	1	4.30	0.46	มากที่สุด	1
รวม	3.35	0.26	ปานกลาง		3.99	0.18	มาก	

จากตารางที่ 4.6 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ด้านความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3 พบว่า ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.26) และหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมี

พฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.18) แสดงให้เห็นว่า หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมด้านความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3 สูงขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียน เห็นว่าครอบครัวที่สมบูรณ์ทำให้ลูกมีความสุข ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.37) รองลงมา นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตามระเบียบ ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.47) และนักเรียนไม่ดูสื่ออนาจาร ($\bar{X} = 3.47$, S.D. = 0.50) ส่วนข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนไม่ดูสิ่งพิมพ์หรือนิตยสารที่ไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.47) รองลงมา นักเรียนเล่นกับเพื่อนอย่างสุภาพ ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.45) นักเรียนคิดว่าการมีคู่ครองเดียวเป็นสิ่งที่ดี ($\bar{X} = 3.17$, S.D. = 0.37) นักเรียนไม่ชอบดูละครที่มีเนื้อเรื่องไม่สุภาพ ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.50) และนักเรียนไม่พูดจาส่อไปในทางลามก อนาจาร ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = 0.25) ตามลำดับ

หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความสำรวมในกาม คู่กับศีลข้อที่ 3 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียน เห็นว่าครอบครัวที่สมบูรณ์ทำให้ลูกมีความสุข ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.46) รองลงมา นักเรียนแต่ง กายถูกต้องตามระเบียบ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.43) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียน ไม่ดูสื่ออนาจาร ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.34) รองลงมา นักเรียนไม่ดูสิ่งพิมพ์หรือนิตยสารที่ไม่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.30) นักเรียนเล่นกับเพื่อนอย่างสุภาพ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.18) นักเรียนคิดว่าการมีคู่ครองเดียวเป็นสิ่งที่ดี ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.00) นักเรียนไม่พูดจาส่อไปในทางลามก อนาจาร ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.47) และนักเรียนไม่ชอบดูละครที่มีเนื้อเรื่องไม่สุภาพ ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วย กระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ด้านความมีสัตย์ คู่กับศีลข้อที่ 4

ด้านความมีสัตย์ คู่กับศีลข้อที่ 4	ก่อนเรียน				หลังเรียน			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับครูและผู้ปกครองเสมอ	3.23	0.43	ปานกลาง	6	4.03	0.18	มาก	7
2. นักเรียนไม่เคยพูดส่อเสียดและยุยงให้เพื่อนแตกแยก	3.13	0.43	ปานกลาง	8	4.00	0.00	มาก	8
3. นักเรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเสมอ	3.20	0.66	ปานกลาง	7	4.10	0.30	มาก	6
4. นักเรียนเห็นว่าการขโมยของคนอื่นเป็นเรื่องที่ผิด	3.43	0.72	มาก	3	4.20	0.40	มาก	5
5. นักเรียนเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นเสมอ	3.30	0.70	ปานกลาง	4	4.43	0.50	มากที่สุด	2
6. นักเรียนไม่ชอบการพูดเท็จ	3.80	0.55	มาก	2	4.23	0.50	มากที่สุด	4
7. นักเรียนมีความซื่อสัตย์ในการสอบ	3.87	0.62	มาก	1	4.57	0.50	มากที่สุด	1
8. นักเรียนเห็นว่าการพูดความจริงทำให้เราสง่างาม	3.27	0.69	ปานกลาง	5	4.37	0.49	มากที่สุด	3
รวม	3.40	0.48	ปานกลาง		4.24	0.22	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.7 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ด้านความมีสัตย์ คู่กับศีลข้อที่ 4 พบว่า ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.48) และหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.22) แสดงให้เห็นว่าหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีสัตย์ คู่กับศีลข้อที่ 4 สูงขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีสัตย์ คู่กับศีลข้อที่ 4 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ในการสอบ ($\bar{X} = 3.87$, S.D. = 0.62) รองลงมา นักเรียนไม่ชอบการพูดเท็จ ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.55) และนักเรียนเห็นว่าการขโมยของคนอื่นเป็นเรื่องที่ผิด ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.72) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นเสมอ ($\bar{X} = 3.30$, S.D. = 0.70) รองลงมา นักเรียนเห็นว่าการพูดความจริงทำให้เราสง่างาม ($\bar{X} = 3.27$, S.D. = 0.69) นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับครูและผู้ปกครองเสมอ ($\bar{X} = 3.23$, S.D. = 0.43) นักเรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเสมอ ($\bar{X} = 3.20$, S.D. = 0.66) และนักเรียนไม่เคยพูดส่อเสียดและยุยงให้เพื่อนแตกแยก ($\bar{X} = 3.13$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ

หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีสัจย์ คู่กับศีลข้อที่ 4 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนมีความซื่อสัตย์ในการสอบ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.50) รองลงมา นักเรียนเห็นคุณค่าของความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นเสมอ ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.50) นักเรียนเห็นว่าการพูดความจริงทำให้เราสง่างาม ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.49) และนักเรียนไม่ชอบการพูดเท็จ ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.50) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนเห็นว่าการขโมยของผู้อื่นเป็นเรื่องที่ผิด ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.40) รองลงมา นักเรียนรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายเสมอ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.30) นักเรียนปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้กับครูและผู้ปกครองเสมอ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.18) และนักเรียนไม่เคยพูดส่อเสียดและยุยงให้เพื่อนแตกแยก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.00) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม ด้านความมีสัจรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5

ด้านความมีสัจรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5	ก่อนเรียน				หลังเรียน			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ	\bar{X}	S.D.	แปลผล	ลำดับ
1. นักเรียนคิดว่าการเสพสุรา บุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่นๆ เป็นสิ่งที่ไม่ดี	3.73	0.64	มาก	2	4.60	0.49	มากที่สุด	2
2. นักเรียนคิดว่าการทดลองใช้สารเสพติดเครื่องดองของเมาไม่ดี	3.67	0.71	มาก	3	4.50	0.50	มากที่สุด	3
3. นักเรียนรู้ว่าสารเสพติดและเครื่องดองของเมาเป็นสิ่งไม่ดี	3.60	0.72	มาก	4	4.37	0.49	มากที่สุด	4
4. นักเรียนไม่เคยซื้อสุรา บุหรี่ให้พ่อแม่	3.33	0.54	ปานกลาง	8	4.00	0.00	มาก	8
5. นักเรียนมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ	3.37	0.55	ปานกลาง	7	4.07	0.52	มาก	7
6. นักเรียนร่วมกันรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด	3.43	0.56	มาก	5	4.33	0.54	มากที่สุด	5
7. นักเรียนรักษาเกียรตินำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี	3.40	0.56	ปานกลาง	6	4.27	0.52	มากที่สุด	6
8. นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเองที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด	3.80	0.61	มาก	1	4.63	0.49	มากที่สุด	1
รวม	3.54	0.54	มาก		4.34	0.35	มากที่สุด	

จากตารางที่ 4.8 การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ด้านความมีสัจรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5 พบว่า ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$, S.D. = 0.54) และหลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.35) แสดงให้เห็นว่าหลังเรียน

ด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีสติรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5 สูงขึ้น เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

ก่อนเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีสติรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ได้แก่ นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเองที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.61) รองลงมา นักเรียนคิดว่าการเสพยา บุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่นๆ เป็นสิ่งที่ไม่ดี ($\bar{X} = 3.73$, S.D. = 0.64) นักเรียนคิดว่าการทดลองใช้สารเสพติดเครื่องดองของเมาไม่ดี ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.71) นักเรียนรู้ว่าสารเสพติดและเครื่องดองของเมาเป็นสิ่งไม่ดี ($\bar{X} = 3.60$, S.D. = 0.72) และนักเรียนร่วมกันรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ($\bar{X} = 3.43$, S.D. = 0.56) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ นักเรียนรักษาเกียรตินำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.56) รองลงมา นักเรียนมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.55) และนักเรียนไม่เคยซื้อสุรา บุหรี่ให้พ่อแม่ ($\bar{X} = 3.33$, S.D. = 0.54) ตามลำดับ

หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนมีการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านความมีสติรอบคอบ คู่กับศีลข้อที่ 5 พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ นักเรียนรู้สึกภูมิใจในตนเองที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.49) รองลงมา นักเรียนคิดว่าการเสพยา บุหรี่ และสิ่งเสพติดอื่นๆ เป็นสิ่งที่ไม่ดี ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) นักเรียนคิดว่าการทดลองใช้สารเสพติดเครื่องดองของเมาไม่ดี ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) นักเรียนรู้ว่าสารเสพติดและเครื่องดองของเมาเป็นสิ่งไม่ดี ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.49) นักเรียนร่วมกันรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.54) และนักเรียนรักษาเกียรตินำชื่อเสียงมาสู่ครอบครัวด้วยการทำความดี ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.52) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รองลงมา นักเรียนมีสติสัมปชัญญะอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.52) และนักเรียนไม่เคยซื้อสุรา บุหรี่ให้พ่อแม่ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.00) ตามลำดับ

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเพื่อให้ทราบถึงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรีแล้วนั้น ผู้วิจัยทำการศึกษาข้อมูลเชิงลึกเพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม ของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการและครูประจำชั้น โรงเรียนวัดทองนพคุณ เจ้าอาวาส รองเจ้าอาวาส และพระสงฆ์ผู้สอนพระปริยัติธรรมวัดทองนพคุณ รวม 9 ท่าน ผลการสัมภาษณ์ผู้วิจัยนำมาเรียบเรียง ไว้ดังนี้

ตารางที่ 4.9 แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม โรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	แนวทางการพัฒนา
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1	โรงเรียนวัดทองนพคุณให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างมาก เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในเขตธรรมสังฆวัดทองนพคุณ ทำให้มีความใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาจึงนำมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับพื้นฐานที่เกี่ยวกับศาสนา และหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อให้ตนเอง และครูผู้สอนนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข และมีแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนโดยการวางแผนการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการบูรณาการการสอนทุกกลุ่มสาระในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม การบวชสามเณรภาคฤดูร้อน การสอนธรรมศึกษาให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งผลให้นักเรียนมีความประพฤติชอบด้วยกาย วาจา และจิตใจ รู้จักเสียสละ ลดพฤติกรรมก้าวร้าว และปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่ นักเรียน
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนธรรมศึกษาให้แก่ นักเรียนในโรงเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งการเรียนรู้ธรรมศึกษาทำให้นักเรียนมีความเมตตา-กรุณาต่อเพื่อน ช่วยเหลือครู มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พูดคำหยาบ น้อยลง มีความรับผิดชอบ และมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมคือ ฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน โดยให้เพื่อนเก่งช่วยเพื่อนในห้องเรียน พี่ช่วยน้องในการดูแลการปฏิบัติตน สร้างความตระหนักในเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยมีครูคอยดูแลเอาใจใส่ นักเรียนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	แนวทางการพัฒนา
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3	<p>จากผลการเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมส่งเสริมในหลักสูตรธรรมศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้คิด วิเคราะห์ห้อย่างเป็นขั้นตอน แต่อาจจะพบอุปสรรคบ้างในการเรียนรู้ เนื่องจากนักเรียนมีเวลาในการเรียนรู้น้อย การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมมีขั้นตอน และเนื้อหาในการเรียนเป็นสิ่งที่นักเรียนต้องใช้การจดจำ และทำความเข้าใจกับสุภาษิตและหลักธรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้นักเรียนเกิดความเหนื่อยล้า เบื่อหน่ายได้ในบางครั้ง แต่หากครูสอนพระธรรมศึกษาปรับปรุงสื่อการสอนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น นำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาช่วยในการสอนร่วมกับการยกตัวอย่างที่พบในชีวิตประจำวันของนักเรียนมาประกอบก็จะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น</p>
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4	<p>จากการนำกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้มาสอนส่งผลให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองและทบทวนบทเรียนผ่านการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม นักเรียนได้แสดงความสามารถและแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ ได้เรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ อย่างสนุกสนานและท้าทายความสามารถ ช่วยให้นักเรียนคิดไตร่ตรอง วิเคราะห์ได้ นำไปสู่การตอบคำถาม หาทางเลือกในการแก้ไข ปัญหาได้ตรงประเด็นมากขึ้น ทำให้ได้รับประสบการณ์ตรง เป็นวิธีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมสูง จากการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนและคะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนพบว่า หลังเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมนักเรียนมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมเพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่ากระบวนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในคุณธรรมจริยธรรมมากขึ้น ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งในการหล่อหลอมให้นักเรียนนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน ดังนั้นแนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนคือ ควรสอดแทรกหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ากับหลักสูตรสามัญของนักเรียน เพื่อเป็นการหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรม สร้างสมาธิในการเรียน สามารถคิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง ตลอดจนแก้ปัญหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้</p>

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	แนวทางการพัฒนา
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5	<p>วัดทองนพคุณได้มอบหมายให้พระสงฆ์เป็นผู้สอนธรรมศึกษาให้แก่นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ เพื่อให้นักเรียนสามารถเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมได้อย่างถูกต้องและสามารถนำหลักธรรมคำสอนขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต ซึ่งแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ผู้บริหารและครูควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมคือ การปฏิบัติตนอยู่ในธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน การดำเนินชีวิต มีเมตตาและน้ำใจกับนักเรียน ด้วยการสอน การชี้แนะแนวทางในสิ่งที่เป็นประโยชน์ บำปบุญคุณโทษ แสดงความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน</p>
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6	<p>โรงเรียนวัดทองนพคุณ เป็นโรงเรียนหนึ่งที่มีการเรียนการสอนตามโรงเรียนวิถีพุทธ มุ่งเน้นให้บุคลากรของโรงเรียนมีศีลธรรมและคุณธรรม โดยผู้บริหารและบุคลากรได้เข้าอบรมในโครงการการพัฒนาคุณธรรมต่างๆ เข้าวัดปฏิบัติธรรมในนามเป็นชาวพุทธ มีการจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการหลักพุทธธรรมที่สำคัญคือ เบญจศีลเบญจธรรมเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องบุญบาป การทำความดีละเว้นความชั่ว และการทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม อีกทั้งโรงเรียนได้ให้ความร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่นคือ บ้าน วัด โรงเรียน ในการขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนานักเรียนเป็นเด็กดีมีวินัย ใส่ใจการเรียนรู้ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียนให้ดียิ่งขึ้น โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม การบวชสามเณรภาคฤดูร้อน กิจกรรมจิตอาสา การเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น</p>
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7	<p>การเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนมากขึ้น จะเห็นได้จากพฤติกรรมของนักเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และจากผลการสำรวจตามแบบประเมินพฤติกรรมนักเรียน แนวทางการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนคือ ในการเรียนการสอนการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมควรเพิ่มเวลาในการเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจในหลักธรรมและรูปแบบการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรมได้ดีขึ้น ซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้มีความสำคัญของการเขียนเรียงความแก้กระทู้ธรรม เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจในหลักธรรมมากขึ้น นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน</p>

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	แนวทางการพัฒนา
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8	ควรมีการเรียนการสอนกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรมอย่างต่อเนื่อง หรือจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาพฤติกรรมนักเรียนโดยสอดแทรกหลักธรรม เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนทำเป็นกิจวัตรประจำวัน จนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่ดี มีการเสริมแรงบวกให้กับนักเรียน มีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน อีกทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ครอบครั้ว ควรปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่าง และแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนก็จะช่วยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้
ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9	การสอนธรรมศึกษาของโรงเรียนวัดทองนพคุณมีการจัดการเรียนการสอนมาอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยโรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดเล็กบุคลากรที่ปฏิบัติงานมีจำนวนน้อยทำให้มีภาระงานมาก อาจทำให้ได้รับการพัฒนาได้ไม่เต็มศักยภาพ ดังนั้นแนวทางการพัฒนาโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูประยุกต์ใช้หลักพระพุทธศาสนาบูรณาการกับการเรียนการสอน โดยให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ปลอดภัย ปลอดจากอุบัติเหตุ สารเสพติด สื่อลามก อนาจาร การละเมิดทางเพศ การทะเลาะวิวาท ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการวางแผนการดำเนินงาน พัฒนา ปรับปรุงโรงเรียน

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 9 ท่าน ซึ่งได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองนพคุณ ครูประจำชั้นโรงเรียนวัดทองนพคุณ เจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ รองเจ้าอาวาสวัดทองนพคุณ และพระสงฆ์ผู้สอนพระปริยัติธรรม ผู้วิจัยนำมาสรุปเพื่อให้เห็นแนวทางการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทู้ธรรมได้ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 1 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “ควรมีการวางแผนการกำหนดหลักสูตรสถานศึกษาและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการบูรณาการการสอนทุกกลุ่มสาระในการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม การบวชสามเณรภาคฤดูร้อน การสอนธรรมศึกษาให้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งผลให้นักเรียนมีความประพฤติชอบด้วยกาย วาจา และจิตใจ รู้จักเสียสละ ลดพฤติกรรมก้าวร้าว และปลูกจิตสำนึกที่ดีให้แก่ นักเรียน”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 2 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “ควรฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน โดยให้เพื่อนเก่งช่วยเพื่อนในห้องเรียน พี่ช่วยน้องในการดูแลการปฏิบัติตน สร้างความตระหนักในเรื่องความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ โดยมีครูคอยดูแลเอาใจใส่ให้นักเรียนในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 3 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “ครูสอนพระธรรมศึกษาควรปรับปรุงสื่อการสอนให้มีความน่าสนใจมากขึ้น นำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเข้ามาช่วยในการสอนร่วมกับการยกตัวอย่างที่พบในชีวิตประจำวันของนักเรียนมาประกอบก็จะทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 4 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “ควรสอดแทรกหลักธรรมทางพุทธศาสนาเข้ากับหลักสูตรสามัญของนักเรียน เพื่อเป็นการหล่อหลอมคุณธรรมจริยธรรม สร้างสมาธิในการเรียน สามารถคิด วิเคราะห์ ไตร่ตรอง ตลอดจนแก้ปัญหาและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 5 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “ผู้บริหารและครูควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมคือ การปฏิบัติตนอยู่ในธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน การดำเนินชีวิต มีเมตตาและน้ำใจกับนักเรียนด้วยการสอน การชี้แนะแนวทางในสิ่งที่เป็นประโยชน์ บำปบุญคุณโทษ แสดงความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 6 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “โรงเรียนควรจัดกิจกรรมที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาและส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม การบวชสามเณรภาคฤดูร้อน กิจกรรมจิตอาสา การเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 7 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “การเรียนการสอนการเขียนเรียงความแก่กระทุ้ธรรมควรเพิ่มเวลาในการเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้นักเรียนเข้าใจในหลักธรรมและรูปแบบการเขียนเรียงความแก่กระทุ้ธรรมได้ดีขึ้น ซึ่งทั้ง 2 ส่วนนี้มีความสำคัญของการเขียนเรียงความแก่กระทุ้ธรรม เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจในหลักธรรมมากขึ้น นักเรียนสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งผลให้เกิดคุณธรรมจริยธรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 8 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “ควรมีการเรียนการสอนกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทุ้ธรรมอย่างต่อเนื่อง หรือจัดกิจกรรมส่งเสริม และพัฒนาพฤติกรรมนักเรียน โดยสอดแทรกหลักธรรม เพื่อฝึกฝนให้นักเรียนทำเป็นกิจวัตรประจำวันจนเกิดเป็นลักษณะนิสัยที่ดี มีการเสริมแรงบวกให้กับนักเรียน มีการร่วมมือกันระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน อีกทั้งผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน ครอบครั้ว ควรปฏิบัติตัวเป็นตัวอย่าง และแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนก็จะช่วยพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนได้”

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคนที่ 9 เสนอแนวทางการพัฒนาไว้ว่า “ควรส่งเสริมให้ครูประยุกต์ใช้หลักพระพุทธศาสนาบูรณาการกับการเรียนการสอน โดยให้ครูได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ปลอดจากอุปถัมภ์ สารเสพติด สื่อลามกอนาจาร การละเมิดทางเพศ การทะเลาะวิวาท ส่งเสริมให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมและการวางแผนการดำเนินงาน พัฒนา ปรับปรุงโรงเรียน”

จากแนวทางการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทุ้ธรรมของผู้ให้ข้อมูลสำคัญข้างต้น ผู้วิจัยนำมาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนา คุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนด้วยกระบวนการเขียนเรียงความแก่กระทุ้ธรรม นักเรียนโรงเรียนวัดทองนพคุณ จังหวัดเพชรบุรี ได้ดังนี้

ผู้บริหารและครูผู้สอนร่วมกันวางแผนหลักสูตรสถานศึกษา โดยการบูรณาการหลักพระพุทธศาสนาเข้ากับทุกกลุ่มสาระ เพิ่มเวลาการสอนหลักธรรมศึกษา ปรับปรุงสื่อการสอนให้น่าสนใจมากขึ้น และส่งเสริมจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าค่ายคุณธรรม การบวชสามเณรภาคฤดูร้อน กิจกรรมจิตอาสา การเรียนรู้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ฝึกให้นักเรียนช่วยเหลือเพื่อน พี่ช่วยน้อง อีกทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน และครอบครั้วควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามหลักเบญจศีลเบญจธรรมคือ เป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงาน การดำเนินชีวิต มีเมตตาและมีน้ำใจ

กับนักเรียนด้วยการสอน การชี้แนะแนวทางในสิ่งที่เป็ประโยชน์ บำปบุญคุณโทษ เพื่อเป็นการปลูกฝัง และซึมซับเข้าไปในจิตใจจนสร้างให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม